början saknas; mellan 2 **a** och 3 **u** synas på träsnittet två hst; 8 **m**; 19 **e**; 28 **a**; 35 **i**; 47 **i** saknas; 52 **a**; 56 **n** ser ut som sk; 57 **s** och följande sk saknas.

Mansnamnet *Rauðr* förekommer också i L 314 Bro kyrka, Uppland och Ög 104. Namnet, som ursprungligen har varit ett binamn (adj. fsv. *rødher*), förekommer över hela Norden. Även den svaga formen finnes i en runinskrift (Ög 23). — Skrivningen **sikat** åsyftar säkerligen det i runinskrifter ofta belagda namnet *Sigvatr*, se Sö 317. Skrivningen utan **u** förekommer flera gånger, se t. ex. U 67, 128, 144, 152, 180.

Isl. *mágr*, fsv. *magher* betyder »manlig frände i följd af giftermål», måg, svärson, svåger. Ordet förekommer relativt ofta i runinskrifter, se U 18.

U 245 har många drag, som äro utmärkande för mästaren Visäte: **s**- och **t**-runorna ha svensknorsk form; diftongen *æi* tecknas **ei**, med all sannolikhet här både i **reisa** och **stein**; formen **koþ** med **o**-runa; prep. skrives **eftʀ**. Ordföljden **eftʀ · mak sin · sikat** är också karakteristisk. Korset med inskrift på korsarmen och ornamentiken i sin helhet tala också för att Visäte har ristat stenen.

246. Mällösa, Vallentuna sn.

Pl. 153.

Litteratur: D 2: 110. UFT h. 3 (1873), s. 87; E. Brate, Anteckningar 1908 (ATA).
Äldre avbildningar: R. Dybeck, a. a.; Brate foto av avklappning (ATA).

Runstensfragmentet sitter insatt i en källarmur under den södra byggnaden vid stora Mällösa, inne i källarsvalen i den yttre muren. Detta hus var tidigare huvudbyggnaden.

Dybeck anger ett runstensfragment som »nyfunnet». »Runstensstycket är i en gammal källarmur.»

Granit. Höjd 0,37 m., bredd 0,68 m.

Inskrift:

- ia · - n · eftiʀ · hl
5 10

. . . *æftiʀ H* . . .

». . . efter H . . .»

Till läsningen: Inskriften är på grund av sin placering svårläst. Av runan 1 synes blott stavens fot; efter 3 **a** synes ett kort lodrätt streck, som kan vara ett sk, eller möjligen rest av en hst. Runan 4 är skadad, troligen **a** eller **k**; 8 **t** har bst endast t. v. om hst. Runan 12 gör intryck att vara **l**. — Dybeck: **. . . ain · iftiʀ ᛁ hu . . . .** — Brate: 4 **þ**; 12 **l**: »kännestrecket på ᚴ är rätt långt, det räcker till slingans mitt men det förefaller icke kunna hava varit kännestreck till **u**, enär dettas fortsättning till nedre slinglinien borde ha varit synlig och stenen icke förefaller nött. Man väntar **u**, och om **u** åsyftas, har ristningen av dess kännestrecks nedre hälft underlåtits.» — Säve (*UFT*) översätter inskriften efter Dybecks läsning: ». . . (resa st)en efter Hu- . . .»

247. Lilla Mällösa, Lotteräng, Vallentuna sn.

Pl. 155.

Litteratur: B 57, L 466. J. Bureus, F a 6 s. 172 n:r 51 (Rhezelius), F a 5 n:r 454, F a 1 s. 100; M. Aschaneus, F b 18 s. 179; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, F 1 5: 1, n:r 9, Monumenta 3, bl. 169; O. Celsius, SR 2, s. 105, 607; UFT h. 3 (1873), s. 86; E. Brate, Anteckningar 1908, 1909 (ATA), Svenska runristare (1925), s. 90.
Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning a. a.; Peringskiöld, teckning (i F 1 5: 1); Hadorph och Peringskiöld, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 57); Brate foto 1909 (ATA).

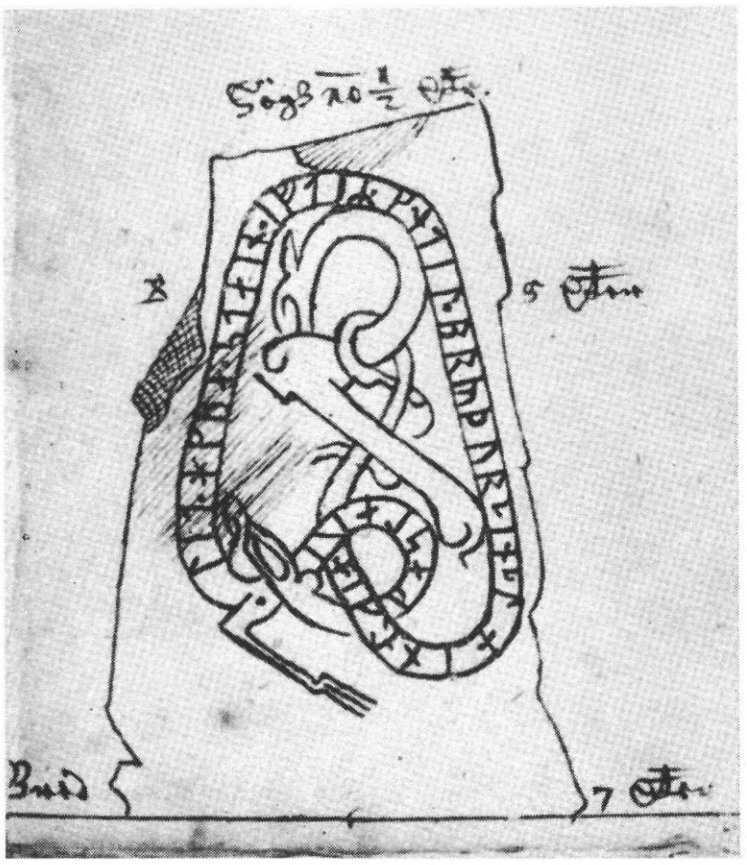

Fig. 252. U 247. Lilla Mällösa, Lotteräng, Vallentuna sn. Efter teckning av Aschaneus.

Fig. 253. U 247. Lilla Mällösa, Lotteräng, Vallentuna sn. Efter teckning av Peringskiöld.

Runstenen står 35 m. SÖ om lägenheten Lotteräng, 7 m. N om landsvägen Stora Mällösa—Sälna.

Aschaneus (F b 18) anger runstenens plats vara »Widh Mälösa Örn och dän gambla sköna steenbroona, widh Väster endan. Ligger. Nota, hafuer stått till wäster Norr». Rhezelius: »Wid Mälösa örn»; Bureus (F a 5): »wid Mälösa ören». *Ransakningarna*: »Wijdh Mälösa öhren finnes enn Runsteen medh Runaskrifft på.» Peringskiöld: »Waltuna Sochen och Mälössa Steenörn, på rygg» (*Bautil*: »Mellösa stenören»). Dybeck kände ej till denna runsten. Brate berättar (»Anteckningar», 1909), att den »påpekades» för honom »under runresan 1908, då den låg mellan trädgården och vägen vid lägenheten Lotterängen norr om Lilla Mellösa, 10 steg från landsvägsdiket». Brate fortsätter: »95 steg norr om runstenen ligger bron över den kanal, som gräfts i stället för den forna Hargs-ån. Ett torp ungefär lika långt på andra sidan kallas Örn. Ännu i den nuvarande lägenhetsinnehavarens faders tid brukade bönderna vintertid köra sten ut på isen, för att den vid islossningen skulle sjunka och göra stället mera farbart. Det kan alltså tänkas, att även i forntiden någon stenbro blivit anlagd över vattendraget och att runstenen blivit rest invid densamma.»

Ristningsytan är starkt vittrad och inskriften svårläst. Glimmergnejs. Höjd 1,65 m., bredd (nedtill) 1,03 m.

Inskrift (med det inom [ ] supplerat efter äldre läsningar):

kasla[uk ·] lt [hkua ·] s[tai]ṇ [·] i[f]tiʀ · ketil · broþuṛ [s]ịn [su]ain ṛ[sti]
5 10 15 20 25 30 35 40 45

Fastlaug(?) *let h[a]ggva stœin œftiʀ Kætil, broður sinn. Svœinn r[i]sti.*

»Fastlög(?) lät hugga stenen efter Kättil, sin broder. Sven ristade.»

Till läsningen: Efter 5 **a** är ristningsytan skadad och endast mycket osäkra spår av ristning äro bevarade. Runan 7 har hst bevarad; möjligen finnes ett svagt spår av en **k**-bst. 9 **t** är skadat upptill. Mellan 9 **t** och 14 **s** synas spår av två runor på ett stycke, som normalt torde ha gett plats åt 5 runtecken. Av runan 11 är ett stycke av en bst bevarad: **a** eller **k**. I runan 16 synas möjligen svaga spår av bst i ett **a**. I runan 17 finnas inga spår av bst; 18 **n** har förlorat övre delen av hst. Runan 20 **f** är skadad upptill. 21 **t** har bst endast t. v. om hst. 25 **e** är stunget; 26 **t** har bst endast t. v. om hst. Av 34 **r** är endast hälften bevarad. I 36 **i** är endast övre delen av hst synlig (inga spår av bst). Av runan 38 kan endast ett kort stycke av en hst spåras. I 43 **r** är hst svagt synlig; obetydliga rester av bst.

Aschaneus: 6 **u**, 7 **i**; efter 7 **i** sk; mellan 8 **l** och 9 **t** ett **i**; sk efter 9 **t**; mellan 9 **t** och 14 **s**: **hkua**; sk efter 13 **a**; 14—18: **stain**; 15 **t** är ensidigt; sk efter 18 **n**; 31 **u**. 35 **s** och 38 **s** ha hos Aschaneus formen ᛚ. 39 **l**; runan 43 har formen ᛏ, 44 ᛅ, 45 ᛁ, 46 ᛉ. (Denna läsning återges av Rhezelius (F a 6) och av Bureus). — Peringskiöld: 6 **u**, 7 **k**; sk saknas efter 7 **k**; mellan 10 **h** och 11 **k** ett **e**; 15 **t** saknar övre delen; sk saknas efter 18 **n** och 23 **ʀ**; 35 **s**, 38 **s**, 44 **s** ha svensk-norsk form. — Brate: »Av (**hakua**) finnes blott en stav i behåll, men den följande punkten är synlig. I **s**[**t**]**ain** kan icke **t** påvisas», men »de övriga runorna äro rätt tydliga. I **eftiʀ** äro kännestrecken till **ft** utplånade. Orden **ketil · broþur** äro väl bibehållna»; i »**suain** är **u** utplånat och av **risti** synes nu blott **r**» (1908).

Stenen har tydligen redan på 1600-talet varit svårläst. Det första namnet har sannolikt varit kvinnonamnet *Fastlaug*, vilket förekommer i ett 10-tal runinskrifter, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 101 och Sö 242.

Det ristarnamn, som här är belagt, påträffas i ytterligare 5 runinskrifter: U 284, 321, 377, L 11 Sigtuna och D 1: 155 Brunnby, Börje sn. Det har uppenbarligen funnits fler än en ristare med namnet Sven. Brate förmodar, att U 247, U 321 och L 11 ha utförts av samme man, »på grund av den egendomliga formen av **s** utan nedre stav». På grund av att U 247 numera är så svårt skadad, kan frågan ej lösas med någon säkerhet.

248. Näle, Norrgården, Vallentuna sn.

Pl. 156.

Litteratur: B 73, L 451. J. Bureus, F a 5 (mellan n:r 444 och 445); M. Aschaneus, F b 18 s. 175; J. Peringskiöld, F 1 5: 1, n:r 8, Monumenta 3, bl. 164; R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), s. 34; UFT h. 3 (1873), s. 83; E. Brate, Anteckningar 1904 (ATA).

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning (a. a.); J. Peringskiöld, teckning (F 1 5: 1); Hadorph och Peringskiöld, träsnitt (i F 1 5: 1, Peringskiölds Monumenta och B 73); Brate foto 1904 (ATA).

Den ristade berghällen ligger i västra kanten av en backe i gärdet Ö om Näle, 90 m. NNV om Hällsta. Ristningen utgöres av ett »rundjur» omslingrat av två ormar. Aschaneus, som tecknat av ristningen, beskriver dess plats sålunda: »Östan för Nälen finnes dänna fyrefotade Drachefijguren, på, en slätt hälbärgs klint, Vtan R. skrifft. Versus occident.» Bureus (anteckningen överstruken): »I Nälen i Bärget bara figuren.» Peringskiöld (F 1 5: 1): »Nälby Öster gärdshäll»; så även i *Monumenta*. *Bautil*: »Mälby(!) gärds-häll.» I *Svenska runurkunder* skriver Dybeck: »Den under Nr 73 i *Bautil* upptagna vackra hällristningen kan icke vara vid 'Mälby', såsom i boken uppgifves, efter något Mälby icke finnes i Vallentuna socken, samt emedan jag under sommaren flere gångor skådat henne å en liggande, jordfast häll af ett berg i Näle bys östra gärde. En gångväg löper på sidan om hällen, och den glatt-trampade stenen med sin nära nog utplånade ristning skall snart erinra om föga annat än snedsprång.»